

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Krizový plán školy:

Cílem krizového plánu je eliminovat či minimalizovat škody v případě, kdy k projevům rizikového chování ve školním prostředí dojde. Je pomocným manuálem pro všechny pedagogické pracovníky a rodiče. V krizovém plánu jsou popsány postupy, kterými se pedagogičtí pracovníci řídí v případě nastalých situací.

Zásady prevence spočívají:

- v individuální práci s každou třídou,
- aktivním zapojení třídního učitele,
- oddělení dítěte nacházejícího se v krizové situaci od ostatních dětí,
- vyslání spolehlivého žáka, který situaci oznámí řediteli školy nebo v kanceláři,
- zajištění bezpečnosti ostatních dětí,
- další intervenci zajišťuje: třídní učitel (ve spolupráci se zákonným zástupcem dítěte), školní psycholog, speciální pedagog, metodik primární prevence, výchovný poradce nebo externí pracovníci: Odborné pracoviště, OSPOD, pedagogicko-psychologická poradna Benešov, Policie ČR, dětská psychiatrie, lékař.

Cílové skupiny:

- jsou všichni žáci ZŠ,
- zvláště je třeba se zaměřit na:
 - děti se zdravotními problémy,
 - žáky se specifickými vzdělávacími potřebami,
 - žáky s rizikovým chováním,
 - žáky s různými problémy,
 - děti s odlišnou etnickou příslušností.

Formy prevence jsou:

- úzká spolupráce mezi rodiči, žáky a školou,
- poradenská činnost,
- odhalování specifických poruch učení, chování a následná náprava,
- vzdělávání v oblasti zdravého životního stylu,
- vyhranění negativního vztahu k návykovým látkám.

1. NÁVYKOVÉ LÁTKY

Pojem návykové látky zahrnuje veškeré látky (mj. omamné a psychotropní), které jsou schopné ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a ovládací nebo rozpoznávací schopnosti.

Patří sem také alkohol a tabák.

Konzumace jakýchkoliv návykových látek osobami mladšími 18 let je považována za rizikové chování a je zakázáno zákonem.

Užívání návykových látek v prostorách školy a na všech školních akcích není přípustné!

Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

Primární prevence:

Všem osobám je v prostorách školy zakázáno užívat návykové látky a ve škole s nimi manipulovat.

Požívání omamných a psychotropních látek (dále jen „OPL“) osobami mladšími 18 let je v České republice považováno za nebezpečné chování. Každý, kdo se ho dopouští, má nárok na pomoc orgánů sociálně-právní ochrany dětí.

1. Vytvořit podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně všech školních akcí i mimoškolní činnosti.
2. Zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně veškerých školních akcí.
3. Školním řádem školy (dále jen „školní řád“) jasně vymezit zákaz užívání a nošení návykových látek do školy, na školní i mimoškolní akce.
4. Poskytovat žákům a zákonným zástupcům nezbytné informace nutné k zajištění jejich ochrany před tímto jevem.
5. Poskytovat žákům věcné a pravdivé informace o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji.
6. Působit na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek.
7. Do veškerých poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví zakotvit informace o nebezpečnosti užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech činnostech souvisejících se školními aktivitami.
8. Poskytovat žákům, kteří mají s užíváním návykových látek problémy, jakož i jejich zákonným zástupcům, informace o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace.
9. Při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek nebo distribucí OPL je třeba spolupracovat s dalšími zainteresovanými institucemi – Policie ČR, orgány sociálně-právní ochrany dětí, školská poradenská zařízení apod.

10. V případech, které stanoví zákon, plnit ohlašovací povinnost směrem k orgánům činným v trestním řízení, orgánům sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností a zákonným zástupcům žáka.

1.1 OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY (OPL)

Jak řešit konzumaci OPL ve škole?

1. Návykovou látku je potřeba žákovi odebrat a zajistit, aby v konzumaci dále nepokračoval.
2. V případě, že je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, přivolá pedagog RZS.
3. Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby (ŠMP). S použitím ochranných pomůcek vložit OPL do obálky. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem. Uschovat ve školním trezoru.
4. Sepsat stručný záznam.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagog zaznamená vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopen dalšího vyučování, vyzve pedagog zákonného zástupce žáka, aby si dítě vyzvedl. Pedagog vyrozumí zákonného zástupce i v případě, kdy žák je způsobilý k dalšímu vyučování.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
8. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně - právní ochrany dětí a Policii ČR.
9. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonného zástupce poskytne školní metodik prevence informaci o možnostech odborné pomoci.
10. Škola vyvodí sankce dané školním řádem. (Je třeba rozlišit uživatele od distributora – uživatel je nebezpečný sobě, distributor všem; distribuce je trestným činem.)
11. V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagog provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného písemného souhlasu zákonného zástupce.

Jak řešit distribuci OPL ve škole?

Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí o této skutečnosti škola vyrozumět místně **příslušné oddělení Policie ČR**.

Jestliže se tohoto jednání **dopustila osoba mladší 18 let**, vyrozumí škola také **zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností**.

Pedagog našel OPL ve škole:

1. Látku nepodrobuje žádnému testu.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.
3. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží s použitím gumových rukavic látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem. Uschovají ve školním trezoru.

4. O nálezu sepíše stručný záznam.
5. O nálezu vyrozumí Policii ČR.

Pedagog zadrží u žáka OPL:

1. Látku nepodrobuje žádnému testu.
2. O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
3. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží s použitím gumových rukavic látku do obálky, napíše datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ve školním trezoru.
4. O nálezu sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byla OPL nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla OPL nalezena (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pedagog tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo zástupce školy. Zápis založí školní metodik prevence do své agendy.
5. O nálezu vyrozumí Policii ČR a informuje zákonné zástupce.
6. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předá pedagog látku přivolanému lékaři. Může usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup je nutný k identifikaci látky pro Policii ČR.

Pedagog má důvodné podezření, že žák má OPL u sebe:

1. Řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
2. Vedení školy bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkontaktuje s ní další postup a informuje zákonného zástupce žáka.
3. Žák je izolován od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem.
4. U žáka v žádném případě neprovádíme osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

1.2 ALKOHOL

Jak řešit konzumaci alkoholu ve škole?

- Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, voláme RZS.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagog následovně:
Za přítomnosti dalšího pracovníka školy tekutinu označí, napíše datum, čas, místo nálezů. Dále označí razítkem školy a svým podpisem a uschová ve školním trezoru. Informuje TU nebo ŠMP, o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho alkohol má), který odevzdá školnímu metodikovi prevence, ten jej založí do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyzve škola ihned zákonného zástupce žáka, aby si jej vyzvedl.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola tuto skutečnost i v případě, že je žák schopen výuky.
- Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
- Z konzumace alkoholu škola vyvodí sankce dané školním řádem.

- V případě podezření na intoxikaci žáka provede pedagogický pracovník test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška) na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje podle výše uvedených bodů.

Jak řešit nález alkoholu ve škole?

1) pedagog nalezne v prostorách školy alkohol

- Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- Za přítomnosti dalšího pracovníka školy tekutinu označí, napíše datum, čas, místo nález. Dále označí razítkem školy a svým podpisem a uschová ve školním trezoru pro případ usvědčujícího důkazu.
- Sepíše stručný záznam o události, který předá metodikovi prevence.

2) pedagog zadrží u některého žáka alkohol

- Tekutinu nepodrobuje žádnému testu.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- Za přítomnosti dalšího pracovníka školy tekutinu označí, napíše datum, čas, místo nález. Dále označí razítkem školy a svým podpisem a uschová ve školním trezoru.
- O nález sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pedagog tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo zástupce školy. Zápis založí školní metodik prevence do své agendy.
- O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka. Pokud se jedná, o opakovaný nález u téhož žáka upozorní i orgán sociálně-právní ochrany dětí.
- V případě potřeby předá zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.
- Škola vyvodí sankce dané školním řádem.

1.3 KOUŘENÍ

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit.

Jak řešit konzumaci tabákových výrobků a elektronických cigaret ve škole?

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků (i elektronických cigaret) v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek či elektronickou cigaretu je třeba žákovi odebrat. Za přítomnosti další osoby vložit do obálky a označit datum, čas a místo nález. Přelep označit razítkem školy a svým podpisem. Tabákový výrobek či elektronickou cigaretu uchovat do školního trezoru.
3. Pedagogický pracovník dále postupuje: o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek nebo elektronickou cigaretu), který založí školní metodik prevence do své agendy.
4. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.

5. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
6. Z konzumace tabákových výrobků či elektronické cigarety ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

2. SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ A SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE (CAN)

Jedná se o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny.

Příznaky a změny chování:

- celková stísněnost a nezáměr o dění kolem,
- zhoršení (náhlé) prospěchu,
- náhlá ztráta kamarádů (sociální izolace),
- obtíže v sociální komunikaci, vyhýbavé chování,
- snížené sebehodnocení dítěte,
- zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými,
- nepravděpodobná zdůvodnění poraněných dětí, či o ně pečujících dospělých osob,
- úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních dospělých osob,
- neochota dítěte odhalovat tělo (v teplých dnech), strach ze svlékání (před hodinou TV),
- zvýšená citová dráždivost a agresivní projevy na sebemenší podněty,
- váhání s odchodem domů po vyučování,
- sebepoškozování,
- útěky z domova, záškoláctví.

Nejčastější známky na těle dítěte:

1. opakovaná zranění včetně zlomenin,
2. modřiny a otoky,
3. řezné rány
4. otisky různých předmětů a rukou na těle,
5. stopy po opaření nebo popálení cigaretou, ...

2.1 SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ

Za sexuální zneužívání dětí je považováno jakékoli nepatřičné vystavení dítěte sexuálnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoli sexuální dotýkání, styk či vykořisťování kýmoli, komu bylo dítě svěřeno do péče, anebo kýmoli, kdo se s dítětem dostal do nějakého kontaktu.

Příznaky sexuálního zneužívání dětí:

- poranění pohlavních orgánů,
- záněty pohlavních orgánů,

- předčasné zahájení sexuálního života,
- bolesti břicha,
- noční pomočování,
- poruchy příjmu potravy,
- lítostivost, plačtivost,
- smutek, apatie, deprese,
- vztek, hněv, agrese,
- po vyučování nespěchá domů.

Primární prevence zneužívání a týrání dětí:

Primární prevence spočívá v posilování sebevědomí dítěte a schopnosti říci „ne“, v podpoře funkčních sociálních vztahů, seznámit je s jeho právy a povinnostmi, a to adekvátně jeho věku a zaměřit se zejména na rozvoj schopnosti řešit konfliktní situace nenásilným a bezpečným způsobem.

Děti by měly být seznámeny zejména s tím, že:

- domácí násilí má různé formy,
- násilné chování v rodině není omluvitelné,
- za násilí může pouze ten, kdo jej koná,
- každý má právo rozhodovat o sobě samém,
- na koho se v rámci školy mohou obrátit se svými starostmi (školní psycholog, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, ten, komu dítě důvěřuje),
- jak říci NE,
- jak vypadají zdravé a nezdravé vztahy,

Doporučené postupy při řešení týrání a zneužívání dítěte:

1. Důležitá je všímavost pedagoga, zda dítě nese nějaké stopy týrání. Jde o změny chování žáka či o fyzické známky vypovídající o násilném zacházení s dítětem.
2. Pedagog by se měl vždy pokusit navázat s žákem osobní kontakt. Rozhovor se žákem nemusí vést pouze třídní učitel, ale i jakýkoliv jiný zaměstnanec školy, kterému žák důvěřuje. Vystoupení týraného dítěte z anonymity je to nejtěžší, co po něm můžeme chtít!
3. Učitel by neměl nutit dítě mluvit o detailech, ale spíše mu naslouchat a zprostředkovat možnosti řešení situace. Pokud se dítě učiteli svěří nebo učiteli něco naznačí, učitel by měl dítěti naslouchat, snažit se mu porozumět, věřit mu. Po uskutečnění rozhovoru pedagog sepíše záznam.
4. Další informace je možné získat od spolužáků či sourozenců.
5. Ve většině případů je vhodné oslovit rodiče, kteří by měli okomentovat to, jak si vysvětlují problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Můžeme tak i zjistit, že skutečnou příčinou žákova neobvyklého chování je něco jiného než domácí týrání.
6. Pokud dítě samo přizná, že je týráno, zneužíváno, nebo si tuto informaci učitel jinak potvrdí, je vhodné kontaktovat odborníky a kontaktovat OSPOD, případně místní oddělení Policie České republiky.

3. RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ A RIZIKOVÉ SPORTY

Primární prevence rizikových sportů či rizikového chování dopravě:

- a) ve škole zařazovat dopravní besedy v prostředí školní třídy – může vést dopravní policista, dopravní psycholog, vyškolený pedagog,
 - b) používat multimediálních pomůcky – např. ilustrace prostřednictvím audiozáznamu, PC her, přehrávání scének, různých ilustrovaných materiálů,
 - c) praktický nácvik na dopravním hřišti,
 - d) exkurze (pracoviště dopravní policie, dopravní podnik aj.).
- Škola poskytne informace zákonným zástupcům žáků (např. na rodičovských schůzkách, informační materiál na webových stránkách atd.).

Doporučený postup při zjištění rizikového sportu a rizikového chování v dopravě:

Problematicke se věnuje ve velké míře 1. stupeň a dopravní výchova, při zachycení signálu, že se žák (žáci) věnuje extrémně nebezpečnému sportu, okamžitě informovat rodiče, intervence na téma bezpečnost a ochrana zdraví, odpovědnost za svůj život a zdraví.

Vyučující, který daný fakt zjistí, informuje:

- třídního učitele,
- školního metodika prevence, výchovného poradce,
- vedení školy,
- zákonného zástupce,
- v odůvodněných případech je dále možné kontaktovat OSPOD či Policii České republiky.

Doporučený postup v případě drobného úrazu:

1. Úraz ošetří pedagog přítomný na výuce (pedagogický dozor, je-li přestávka).
2. Ošetřující pedagog nahlásí úraz třídnímu učiteli žáka a zapíše úraz do Knihy úrazů (u paní Zuzany Kalendové – asistentky pedagoga).
3. Třídní učitel informuje zákonné zástupce žáka, případně jej vyzve k vyzvednutí žáka, je-li třeba následné lékařské vyšetření/ošetření.

Doporučený postup v případě vážného úrazu:

1. První pomoc při úrazu poskytne pedagog přítomný na výuce (pedagogický dozor, je-li přestávka), zavolá (je-li to nutné) záchrannou službu: 155.
2. Nahlásí úraz třídnímu učiteli, řediteli školy, metodikovi prevence a výchovnému poradci a zapíše úraz do Knihy úrazů (u paní Zuzany Kalendové – asistentky pedagoga).
3. Škola (třídní učitel) telefonicky informuje zákonné zástupce žáka.

4. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s úrazem byl spáchán trestný čin nebo přestupek, nebo jedná-li se o smrtelný úraz, podá ředitel školy hlášení místně příslušnému útvaru Policie ČR.
5. Třídní učitel žáky seznámí s událostí, provede opětovné poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví, předcházení úrazům (zapíše do TK).

4. PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY (MENTÁLNÍ ANOREXIE, MENTÁLNÍ BULIMIE)

Nemocem, které řadíme mezi poruchy příjmu potravy, se odborně říká mentální anorexie, bulimie a záchvatové přejídání. Tyto poruchy se nejčastěji objevují u dívek v adolescentním věku, mohou jimi trpět, ale i chlapci. Bulimie a mentální anorexie se mohou vyskytovat každá zvlášť nebo i obě zároveň. Cesta k uzdravení není jednoduchá, málokterá dívka (chlapec) se dokáže z bludného kruhu dostat bez pomoci odborníků.

Příznaky:

- rychlé zhubnutí
- BMI index je 17,5 a méně
- zvracení s jakoukoliv argumentací
- vnímá sebe sama jako příliš tlustou/tlustého
- nespavost, nesoustředěnost
- při vzniku onemocnění před pubertou je tato opožděna či zastavena
- kožní problémy a zhoršená kvalita vlasů

Doporučené rady při podezření nebo zjištění onemocnění:

- Zaměstnanec školy informuje školního metodika prevence, třídního učitele v případě, že si všimne znaků poruch příjmu potravy (změny v chování žáka, náhlé zhubnutí, zvracení, sebepoškozování).
- Třídní učitel nebo ŠMP provede osobní rozhovor se žákem.
- Třídní učitel nebo ŠMP pozve do školy zákonné zástupce žáka a nabídne jim odbornou pomoc (psychoterapii, dětský pediatr, rodinná terapie) či konzultaci.
- Pokud rodiče odmítají řešit situaci, je nutné se spojit s pediatrem, popř. OSPOD (možnosti a limity pedagoga).

5. SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

O sebepoškozování se jedná v případě, pokud si žák záměrně způsobuje bolest. Mezi projevy sebepoškozování patří řezání se na různých částech těla, pálení, odírání, škrábání se na poškozené tkáni, na starších zraněních a jizvách, čímž znemožňuje hojení. Vytrhávání vlasů, požívání předmětů nebo látek, které nejsou určeny ke konzumaci (žiletka, části psacího náčiní, drobné ostré předměty).

Motivem sebepoškozování bývá nejčastěji:

- snaha zmírnit vnitřní napětí, snaha uniknout z nesnesitelné situace nebo neúnosného duševního stavu, snaha odstranit pocity viny, studu, dosažení pocitu očištění, odpoutání pozornosti od jiných problémů,
- znovuprožití traumatu ve snaze o jeho zpracování,

- dosažení poranění, která jsou viditelná a léčitelná na rozdíl od těch neviditelných duševních.

Doporučené rady při podezření nebo zjištění onemocnění:

- V případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života, škola kontaktuje psychiatrické oddělení či kliniku.
- Cílem je zabránit dalšímu vážnému poškození zdraví žáka!
- Při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.
- Pokud, žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním, jsou osloveni zákonní zástupci žáka.
- Jsou jim předány kontakty na dostupné psychiatrické či psychologické ambulance či krizová centra, která mohou dále pomoci situaci řešit.
- Je třeba snažit se navázat systematickou dlouhodobou spoluprací mezi rodinou a školou.
- Dítě a rodinu je třeba motivovat k návštěvě specialisty (psychiatrické a psychologické ambulance, krizová centra, linky důvěry).
- Jsou stanoveny jasné hranice a pravidla chování žáka na půdě školy.

6. ŠIKANA

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje, jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti. Mnohdy se jedná o skryté chování, které lze obtížným způsobem odhalit.

Doporučené rady pro pedagogické pracovníky při podezření na výskyt šikany:

Nepřímé (varovné) znaky šikanování:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády,
- při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními,
- o přestávkách vyhledává blízkost učitelů,
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený,
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči,
- stává se uzavřeným,
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje,
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené,
- zašpiněný nebo poškozený oděv,

- stále postrádá nějaké své věci,
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy,
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy,
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole,
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Přímé znaky šikanování:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet,
- rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný,
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem,
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil,
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jí podřizuje,
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či spoluúčasti na nich,
- honění, strkání, „šťouchání“, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí,
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Rodičům žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.

- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Primární prevence šikany:

- Učitelé vedou systematicky a důsledně žáky k osvojování zásad dobrých mezilidských vztahů, učí je respektovat identitu a individualitu jedince.
- Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka.
- Všichni učitelé by měli vnímat vztahy mezi žáky, atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou součást své práce.
- Svým chováním se podílí na prevenci šikanování ve třídách, monitorují sociální klima ve třídách, neprodleně reagují na nevhodné chování mezi dětmi.
- Školní metodik prevence spolupracuje s dalšími organizacemi a organizuje preventivní akce proti šikanování a rasové nesnášenlivosti.

Doporučený postup při zjištění šikany:

a) Scénář vyšetřování počáteční šikany:

Pracovník, který pozoruje šikanu nebo na ni byl upozorněn, je povinen:

1. Konfrontovat svá pozorování s dalšími kolegy, třídním učitelem.
2. Oznámit své podezření vedení školy, školnímu metodikovi prevence, výchovnému poradci, konzultovat další postup, dohodnout se, kdo povede vyšetřování.
3. Kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany.
4. Vyslechnout (mezi čtyřma očima) co nejvíce nezaujatých svědků – spolužáků, těch, co na šikanu upozornili, důležité věci si zapisovat. Zejména je důležité získat odpovědi na následující otázky:
 - Kdo je obětí, popřípadě kolik obětí je?
 - Kdo je agresorem, kolik agresorů je. Kdo z nich je iniciátor, kdo aktivní účastník šikanování a kdo je obětí i agresorem?
 - Co, kdy, kde, a jak dělali agresoři obětem?
 - K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
 - Jak dlouho šikana trvá?
5. Zajištění ochrany oběti.
6. Vyslechnout oběť, citlivě, diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnost informací, vše zapisovat, tento pohovor musí provádět osoba, které oběť důvěřuje. Nikdy neřešit problém opřed celou třídou!
7. Spojit se s rodiči oběti a poprosit je o pomoc a spolupráci.

8. Vyslechnout agresory – překvapivě, znemožnit domluvu, soustředit se na rozpory ve výpovědích agresorů, vytipovat nejslabší článek vyřešení. Nikdy nekonfrontovat oběti a agresory!

9. Požádat vedení školy o svolání výchovné komise (vedení školy, výchovný poradce, speciální pedagog, třídní učitel, školní metodik prevence). Ta na základě shromážděných informací posoudí, zde se jedná o šikanu a jaký je stupeň její závažnosti, navrhne další postup vůči obětem i agresorům i třídě jako celku. Potrestání agresorů je individuální, závisí na věku, intenzitě šikany a na tom, zda se jedná o první případ či recidivu.

10. Individuálně pozvat rodiče agresorů. Seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření (zdůraznit možnost nápravy) a požádat je o spolupráci.

11. Individuálně pozvat rodiče obětí šikany. Seznámit je se situací, domluvit se na opatřeních (terapie, osobnostní výcvik...)

12. Rozebrat situaci ve třídě (vynechat citlivé detaily), vysvětlit nebezpečí a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků. Třidu i nadále pozorně sledovat.

Vždy je sepsán záznam.

b) Scénář vyšetřování pokročilé šikany:

1. Záchrana oběti.

2. Domluva s pedagogy na spolupráci při vyšetřování.

3. Zabránění domluvě agresorů.

4. Podpora oběti.

5. Nahlášení policii, případně jiným orgánům.

6. Zprostředkování péče PPP či psychiatra pro oběť.

Vždy je sepsán záznam.

c) Výchovná opatření a další opatření po vyšetření šikany:

1. svolání „komise“ (vedení školy, výchovný poradce, speciální pedagog, metodik prevence, třídní učitel, případně další učitelé) – ta situaci posoudí, navrhne postup vůči oběti, agresorovi i třídě,

2. pozvat k jednání rodiče agresorů – seznámit se situací, sdělit navrhovaná opatření, požádat o spolupráci,

3. pozvat rodiče obětí – sdělit výsledky šetření, domluvit se na opatřeních, navrhnout řešení (terapie, organizační opatření ...),

4. pracovat s agresorem, případně zprostředkování péče např. v PPP, SVP, u jiných odborníků – klinického psychologa, psychiatra, psychoterapeuta,

5. pracovat s kolektivem třídy,

6. na třídní schůzce informovat o postizích a dalších formách ošetření třídy – zvýšený dozor, další práce s třídou – programy PPP, SVP, práce s pravidly třídy, monitoring třídy,

7. seznámit s výsledky učitelský sbor, zapojení ostatních učitelů do dalších forem ošetření třídy (zvýšený dohled, monitoring třídy, nadstandartní úkoly, různě vyplněné přestávky ...).

Vždy je sepsán záznam.

6.1 KYBERŠIKANA

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT, zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Zejména se jedná o útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých a nepravdivých materiálů na internetové stránky. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

Doporučený postup při zjištění kyberšikany:

1. Zajistit ochranu oběti.
2. Informovat školního metodika prevence či výchovného poradce.
3. Informovat vedení školy.
4. Zajistit důkazy s podporou IT kolegy.
5. Vyšetřit všechny souvislosti.
6. Provést zápis.
7. Informovat a poučit zákonné zástupce.
8. Spolupracovat s Policií ČR, IT expertem, OSPODem
9. Vyvodit sankce v souladu se Školním řádem.

7. HOMOFOBIE

Homofobie zahrnuje postoje a chování vyjadřující nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive vůči lidem, kteří vybočují z běžných genderových norem.

Doporučené postupy v případě zjištění:

- Pedagog by měl zastávat citlivý přístup k žákům a studentům, jejichž pohlavní či sexuální identita je odlišná či diskutabilní.
- Je nanejvýš vhodné nesnažit se tuto odlišnost veřejně komentovat, zvláště pak negativním způsobem.
- Naopak je vhodné reagovat na eventuální homofobní poznámky ze strany žáků a studentů.
- Je vhodné připomenout, že příslušníci těchto menšin mají, podle zákona, stejná práva.
- Především je třeba sledovat vztahy v třídním kolektivu a podporovat integraci těch studujících, kteří jsou v něm znevýhodněni.
- Vývoj homofobní šikany v mnoha směrech odpovídá vývoji jiných typů šikany a platí zde, že včasné zaznamenání a řešení problémů ve vztazích ve třídě může zabránit

vzniku mnohem vážnějších a obtížně řešitelných problémů spojených s již rozvinutou šikanou.

- V žádném případě není vhodné snažit se před třídním kolektivem analyzovat sexuální orientaci nebo genderovou identitu některého z žáků.
- Má-li pedagog důvody domnívat se, že některý ze žáků či studentů má problémy přímo se svou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive s homofobní šikanou, je jistě možné s žákem promluvit, avšak eventuální řešení intrapsychických problémů či problémů ve vztazích s rodinou je vhodné přenechat spíše na odbornících.
- Méně výrazné projevy homofobie může řešit pedagog sám za pomoci školního metodika prevence, psychologa či odborníka z některé nevládní neziskové organizace.
- V případech závažnějších forem homofobních projevů, zejména rozvinuté šikany je nutné kontaktovat především pracovníky pedagogicko-psychologických poraden. Je-li podezření na spáchání trestného činu, potom je třeba kontaktovat Policii ČR v souladu s pokynem MŠMT.

8. EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFOBIE, ANTISEMITISMUS

Extremismus

Za extremistické chování lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu.

Rasismus

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu příslušníky těchto skupin nepřiměřeně nebo negativně hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozuje.

Xenofobie

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškození, což vyvolává protireakci.

Antisemitismus

Je takové jednání, které poškozuje objekt židovského charakteru kvůli tomu, že tomuto objektu přisuzuje určité negativní vlastnosti či symbolický význam.

Primární prevence extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu:

- Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance.
- Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativech spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů.

Doporučené postupy v případě zjištění extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu:

1. Je třeba zjistit hloubku extremistického přesvědčení u jednotlivců, případně vazby na extremistickou skupinu mimo školu. Zároveň je třeba zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
2. Je nutné okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky.
3. V případě zjištění hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem, účast žáka v extremistické partě, užití násilí s extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci.
4. V případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky (podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí).
5. Ve výuce seznámit žáky s touto problematikou (možnost využití životních příběhů, uměleckých děl – literatury, filmů s následnou besedou), pozveme experty k diskuzi se žáky.
6. Nabídnout alternativní volnočasové aktivity.

Vzhledem k závažnosti tohoto tématu TU neprodleně zajistí bezpečnost případné oběti, dále oznámí skutečnost zák. zástupcům agresora i oběti a postupuje dle preventivního plánu proti šikaně, popř. informuje PČR dle závažnosti situace a případnému ohrožení bezpečí oběti. Pokud se jedná o propagaci bez konkrétní oběti, je potřeba informovat rodiče žáků, se žáky provést okamžitou intervenci na dané téma. Pokud je situace mimo kontrolu, přizvat odpovědné a odborné instituce na pomoc s intervencí.

9. VANDALISMUS

Vandalismus se ve školním prostředí projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školní komunity.

Doporučené postupy v případě zjištění vandalismu:

1. Podmínky zacházení se školním majetkem jsou zakotveny ve školním řádu a to včetně sankcí, které škola použije v případě, že se někdo dopustí úmyslného ničení nebo krádeže majetku. Náhrada škody není sankce, ale samozřejmost.
2. Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhat po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých potom po jejich zákonném zástupci.
3. Opakovaně s žáky a žákyněmi komunikovat na téma ochrana majetku a zacházení s cizím majetkem.
4. Jestli žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, informovat o tomto chování jejich zákonné zástupce a dohodnout s nimi způsob náhrady škody.

5. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, preferovat tento způsob náhrady škody, u krádeží preferovat nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trvat na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
6. O způsobené škodě provést záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co - kdy – kde – jak – proč – čím...
7. Pečlivě se zabývat příčinami krádeží, některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach).
8. Zákonné zástupce zloděje informovat vždy až poté, kdy budou přesně známy příčiny, které dítě k takovému chování vedly.
9. V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy, je nutné kontaktovat policii. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásit také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci. Škola a školské zařízení není orgán činný v trestním řízení, takže nemůže nic vyšetřovat. Pokusy o „vyšetřování“ ze strany školy, mohou nenapravitelně ovlivnit další vyšetřování Policie ČR.
7. V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, hlásit na OSPOD.
8. V případě, že se práce s příčinou škoje vymyká, požádá škola o spolupráci např. s PPP, SVP.

10. KRÁDEŽE

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil nebo o tom byl informován. Předmětem krádeže bývá de facto cokoliv, co někdo může potřebovat. Hmotná škoda není vždy rozhodující, protože pro majitele mají některé předměty osobní a emocionální hodnotu.

Doporučená prevence:

1. Informaci, že krádež je hanebný čin a současně protiprávní jednání sdělujeme žákům od počátku jejich docházky.
2. Pečlivě se zabýváme příčinami. Některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach). Některé formy krádeží je nutné řešit v rámci odborné péče.
3. Každý, kdo se dopustil krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem školy.
4. S náhradou způsobené škody postupujeme jako u vandalismu. Preferujeme nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trváme na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
5. Zákonné zástupce vyrozumíme vždy až poté, kdy známe příčiny, které dítě k takovému chování vedly.
6. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy, vyrozumí Policii ČR.

7. O krádeži a jejím šetření provedeme záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím....
8. V případě, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, škola tuto skutečnost hlásí OSPOD.

11. ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku.

Doporučená prevence:

- Třídní učitel důsledně sledují absenci žáků a evidují školní docházku.
- V případě podezření na záškoláctví, nebo je-li doklad potvrzující důvod nepřítomnosti žáka nevěrohodný, obrací se třídní učitel na zákonného zástupce nezletilého žáka nebo může požádat o spolupráci příslušný správní orgán.
- Čím dříve se záškoláctví odhalí, tím lépe pro dítě. Je dobré být u rizikových dětí ve spojení s rodiči, u starších dětí konzultovat s rodiči i omluvenky od lékaře.
- Třídní učitel se snaží vysledovat, zda pro opakující se omluvenky není typická určitá pravidelnost (určité dny, hodiny, určitý vyučovací předmět apod.).
- Při snaze odhalit příčiny opakované a časté absence se třídní učitel spojí s rodiči. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje výchovného poradce a metodika primární prevence. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřuje třídní učitel její věrohodnost.
- Vhodné je domluvit se s rodiči na úzkém kontaktu, aby bylo případné záškoláctví odhaleno v co nejkratší době.
- Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru v rámci kterého projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho další nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. V závažnějších případech **při počtu nad 10 vyučovacích hodin** je svolána výchovná komise, které se účastní: ředitel školy (zástupce ředitele), zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, speciální pedagog, případně je přizván i zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
- O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
- V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **překročí 25 vyučovacích hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní orgánu sociálně - právní ochrany dětí.

- Pokud žák neplní řádně povinnou školní docházku, poruší povinnosti stanovené školním řádem, může mu být podle závažnosti provinění uděleno některé z výchovných opatření: napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, ředitelská důtka, druhý nebo třetí snížený stupeň z chování.
- Výchovný poradce ve spolupráci s metodikem prevence zjišťují příčiny záškoláctví, sledují postavení problémového žáka v třídním kolektivu, pomáhají žákovi začlenit se mezi spolužáky, snaží se navodit změny a dlouhodobá opatření, aby se situace neopakovala.

12. NEGATIVNÍ PŮSOBNÍ SEKT

Sektou rozumíme náboženskou společnost, v níž převažují autoritářství, uzavřenost a další sektářské tendence. Náboženská společnost, která zneužívá svých členů a poškozuje je. Rizikovým faktorem, který zvyšuje pravděpodobnost vyhledání sekty či jiné ohrožující skupiny, je u mladistvých touha po neobvyklém a zakázaném, snaha „dokázat“ svou hodnotu či odvahu nebezpečným chováním. Členství v sektě může být provázáno s vyšší pravděpodobností užíváním marihuany, alkoholu či sklonem k rizikovému sexuálnímu chování.

Příznaky:

- Izolovanost, relativní uzavřenost
- Pocit výlučnosti
- Udržování nonkonformního opozičního postavení
- Změna v oblékání, chování

Primární prevence negativního působení sekt:

- Vždy naslouchat svým žákům, mít přehled o tom, jaké jsou mezi nimi aktuální informace.
- Nikdy striktně nekázat a neodsuzovat.
- Vyhýbat se tabuizaci některých témat – mluvit se dá i o satanismu, jde jen o to, jak.
- Poskytovat co nejobjektivnější informace za využití všech dostupných uvedených zdrojů.
- Nikdy nezesměšňovat a nedegradovat „idoly“.
- V případě podezření na konkrétní problém v okolí se snažit získat co nejvíce informací a nažít se vše konzultovat s odborníky.

Doporučené postupy při zjištění:

U každého podezření na výskyt osob ovlivněných novými náboženskými směry ve škole by měly být informovány tyto osoby:

- ředitel školy
- třídní učitel
- rodiče (zákonný zástupce ovlivněného žáka)

V odůvodněných případech je dále možné kontaktovat speciálního pedagoga, výchovného poradce, metodika prevence, OSPOD či Policii České republiky. V případě rozhodnutí jednat, je nutné vše konzultovat s odborníky. Pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a není podezření na zanedbávání péče či jiný trestný čin vůči dítěti, není možné ze strany pedagoga ovlivnit zapojení dítěte do tohoto společenství. Pedagog si musí stanovit své cíle, kterých může ve své pomoci dosáhnout (zejména předávat informace o rizicích sekt, nerozbit s dítětem vzájemný vztah apod.).

OBSAH KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY:

1. Návykové látky.....	2
1.1 Omamné a psychotropní látky.....	3
1.2 Alkohol.....	4
1.3 Kouření.....	5
2. Sexuální zneužívání a syndrom týraného dítěte (CAN).....	6
2.1 Sexuální zneužívání dětí.....	6
3. Rizikové chování v dopravě a rizikové sporty.....	8
4. Poruchy příjmu potravy.....	9
5. Sebepoškozování.....	9
6. Šikana.....	10
6.1 Kyberšikana.....	14
7. Homofobie.....	14
8. Extremismus, Rasismus, Xenofobie, Antisemitismus.....	15
9. Vandalismus.....	16
10. Krádeže.....	17
11. Záškoláctví.....	18
12. Negativní působení sekt.....	19